

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

10. Quamvis causæ, &c. Non potest esse Pastoris excusatio, si lupusoves
comedit, & Pastor nescit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

totam legis complexionem, quæ ex singulis integratur, lædere, contemnendo Dei legislatoris maiestatem. Omnia proinde violat, non singula, quatenus omnia totum aliquod faciunt. Nimirum enallage est, totius universalis pro toto integrali. *Omnium*, id est, totius legis, quod totum necessario destruitur uniuscujusque præcepti particularis transgressione. Neque enim adulter V. gr. dici potest implese Decalogum, quamvis alia præcepta non violarit. Sic in Musica totam harmoniam corrumpit, qui unius vocis proportionem tollit, & maculare vestem dicitur, qui aliquam ipsius partem inficit. Non admodum dispari mo-

do *S. Aug. ep. 29.* omnium esse reum dicit, qui in uno offendit, quia contra charitatem, ex qua tota lex pendet, delinquit. Reus fit omnium, faciendo contra eam, à quâ pendent omnia. Charitas enim quasi forma, vitam illis, & subsistendi robur communicat, quemadmodum cum *S. Thom. in 1. 2. ad q. 65. art. 4.* Theologi docent.

Ex dictis sequitur, bene moneri à *S. Gregorio* peccatorem, ut defleat statum suum. Quamvis enim servatis reliquis in uno tantum offendat, lugendi causam habet, utpote reus omnium, quoad pœnam, & damna inde promanantia.

REGVLA V.

Non potest esse pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & pastor nescit. S. Greg. in Reg.

I. **Q**uod Homerus poëta de regibus dixit, Pastores esse populorum, id de præpositis Ecclesiarum Prophetæ & Apostoli asseverant. *Ezech. c. 34. v. 2. & seq. Act. 20. v. 28.* & alibi. Ad id enim à Deo eliguntur, & præficiuntur, ut fidelium animas quali oves pascant *Ioan. 21. v. 17. Conc. Trid. S. 6. de reform. c. 1. Bellarm. l. 3. de Pontif. cap. 15. Barb. de potest. Episc. part. 1. tit. 1. c. 2. n. 9.* Eleganter *S. August. serm. de ovib.* Quod præpositi sumus, inter Pastores deputamur, si boni sumus: quod autem Christiani sumus, & nos vobiscum oves sumus. Quocirca sibi & universa gregi attendant, necesse est, meminerintque quod *Avilam* doctrinâ & vitæ

sanctimonia præstantem virum dixisse ferunt, tot tantaque pastorum obligationes esse, ut qui absque obligatione pastorali vel tertiam illarum partem re ipsa impleteret, sanctis connumerari possit, qui tamen uno tantum omisso gehennæ reus fiat. Nec veritus est *S. Chrysostomus* scribere in Act. Apost. non multos Episcopos salvari, eò quod difficillimum sit tot animarum sibi commissarum bonam rationem reddere. Porro sacri pastoris decem obligationes, seu officia ex *c. 34. Ezech.* Interpretes numerant, quorum *primum* sit pascere oves, *Secundum*, ut accumbant, efficere. *Tertium* infirmum consolidare. *Quartum*, ægrotum sanare. *Quintum*, contractum alligare.

alligare. *Sextum*, abjectum & erraticum reducere. *Septimum*, quod perire, quærere. *Octavum*, leniter eis imperare. *Nonum* pascere in iudicio. *Decimum*, pingue, & forte custodire. Quæ omnia tribus comprehendi possunt, videlicet notitia ovium, custodia earum, & cura alimenti. His si non vigilet Pastor, inane nomen & pedum gerit, gregem sibi commissam lupis rapacibus dilaniandum relinquit; adeoque coram summo Pastore Christo inexcusabilis est. Quamvis enim *S. Gregorius* oratio solius vigilantia mentionem faciat, alias excludere partes non intendit, sed eam, quæ potissima censetur, & alias omnes in se continet, nominasse contentus fuit.

II. Summo igitur studio, indefessa cura segnitiam excutiat Pastor, vigilet super gregem sibi à Deo concredutum. Continuo sonet in auribus illius Domini vox *Apo. 3. v. 2.* Esto vigilans, & confirma cætera. In mente habe, qualiter acceperis, & serva. Si non vigilaveris, veniam ad te, sicut fur, & nescies qua hora veniam. Vitæ mortalium, *Plinio teste*, vigilia est, vita Pastorum vigilia, vita Episcoporum vigilia. Hujus vigiliæ symbolum delphinus laudatur, qui etiam quando dormit, movetur. Tunc enim ex summa aqua in profundum descendit, ejusque impulsu excitatur. Eiusdem typus est leo, apertis oculis dormire consuevit, quæ ob causam foribus templorum apponi solet. Vigilare oportet Pastores, ait *S. Bern. in sentent.* propter tria, disciplinam puta, custodiam, & preces. Propter disciplinam, ne

gregis commissus propria molestia deficiat. Propter custodiam, ne hostili seducatur calliditate. Preces, ne in tentationibus vincatur à pusillanimitate. In disciplina rigor justitiæ, in custodia spiritus consilii, in prece affectus compassionis est. Igitur vigilans esto, ô Pastor, ô custos. Secus, ad te veniam, & de manibus tuis, quas commisi oves, requiram. Pudenda excusatio est, *Non vidi, ignoravi.* Non potest esse Pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & Pastor nescit.

III. Ut cultum pecoris tui noveris, expedit descriptos habere omnes sibi subditos secundum nomina, statum, & conditionem singulorum: quæ nomenclatura vel per domos, vel per familias, vel per vicos, aut officia singulorum, aliove commodiore modo fieri potest; ut eatenus nascentium morientium, & aliunde venientium notitiam habeat, unde simul constat, quantum auctus, aut diminutus ovium numerus sit. Multitudinem obstare dices cum *Christiano I. Archiepiscopo Moguntino*, qui militiæ, quàm Ecclesiæ addictior erat, rogatusque ab Episcopo quodam Lombardiæ, num omnium sibi commissorum nomina nosset, respondit, tot penè in Episcopatu meo, quot in tota Lombardia homines sunt, quomodo omnes illos nossem? Sed inanem excusationem pastoralis officii necessitas arguit. Bonus Pastor proprias oves vocat nominatim, & educit eas, *Ioan. 10.* Pro magno numero Episcopo conceduntur Vicarii, officiales, & Curiones, cum quibus
folliæ

sollicitudinem, & curas partiatur. Archidiaconus Episcopi oculus vocatur. *c. 1. de off. Arch. præ reliquis nimirum, quos ead. vigilandi obligatio tenet.*

Eodem pertinet, & iungitur Curionibus, scribere nomina baptizatorum, & eorum, qui ex baptismo suscipiunt: similiter confirmatorum, & ipsis assistentium: illorum quoque, qui matrimonio se coniungunt, quod absque parochi presentia fieri non debet juxta *Decretum Conc. Tr. sess. 24. c. 1. de reform.* In Quadragesima & tempore Paschali quo ad Confessionem peccatorum faciendam singuli obligantur, annotandi erunt, qui præcepto Ecclesie non satisfecerint. Personis hoc modo cognitis, ingenia, mores, & officia singulorum investiganda erunt. Tum simul manifesta fient peccata publica, consuetudines, & occasiones peccandi, earumque quoad fieri potest, eliminandæ: quæ radices altius egerunt, ut absque majore malo tolli non posse videantur, juxta *S. Greg. monitum relatum in c. Denique dist. 4* patienter tolerandæ sunt.

De improbis, inobedientibus, discipulis, & suspectis major cura sit, ne illorum attactu sani corrumpantur. Ad totius gregis infectionem unica ovis sufficit. Honorandi & fovendi, qui in Ecclesie præceptis observandis solliciti sunt, in audiendis concionibus, sacra Confessione & Eucharistia crebrius usurpandæ ferventes. Nec corporum; omittenda curatio, infirmis & pauperibus exhibenda charitas; quod quique indigentior majori subsidio confirmandus est.

III. Quos imiteris, ex recenti ævo

habes *S. Carolus, Archiep. Mediol. & Robertum Cardinalem Bellarm.* de quo *Fulgattus l. 4. Vita c. 1.* Postquam è suggestu generatim vitia perstrinxerat, ad singularia descendens cepit inquirere, quid in tota provincia, & civitate validum, quid ægrum esset, ut si qua in publicis moribus labarent, corrigeret, sanaretque. Dein cognito alicubi ægrotare mores, tantum illa medicamenta præparare, quæ paterna ejus pietas duceret ex ratione opportuniora. Plurimus fuit in extirpandis iis, quæ vitiorum perenne plantarium erant, consuetudinem alexæ, ludique chartacei, clanculariè & probrose exerciti mira industria sustulit: Nec destitit in clero quæ maè inoleverant, in pristinum vigorem reducere, & debitum honorem, ac reverentiam sacris conciliare.

Plura his & majora *S. Carolus* præstitit, quæ longum foret enarrare; utile verò in ipsius Vita à diversis exarata perlegere, illud vigilantiam ejus præcipue commendat. Vnumquemque Parochum illorum nomina jusit adferre, qui tempore Pasch. peccata Sacerdoti confessi non erant, aut sacrae communionis participes facti non essent. præterea, qui gradu cognationis propinquiore, quàm fas est, matrimonio conjuncti forent, ut eorum omnium salutis prospiceret: nomina item, statum, & conditionem omnium, qui clericalis ordinis in eadem parœcia essent. Clericos omnes ordinis, quo initiati erant, & beneficiorum, quæ obtinebant, legitima testimonia in Synodo jusit adferre. Providit ne quis clericorum in publicis diversoriis Mediolani

holani commoraretur. Denique nihil eorum omisit, quæ à vigilantissimo Pastore Sacri Canones, decreta, vel etiam monita requirunt, adeoque omnibus Ecclesiæ præpositis, quod imitentur, absolutissimum exemplar præstitit.

IV. Lupus, qui ovibus insidietur, non tantum satanas est, cui S. Scriptura testimonium perhibet, quod circumceat, quærens quem devoret, sed etiam ipsius ministri, Pharisei, & hæretici, quorum sermo ut cancer serpit in perditionem animarum; qui oves sunt habitu, actu vulpes, crudelitate lupi: in vestimentis ovium veniunt ad nudandas oves, & spoliandos arietes. Præter-

ea inertes prælati, qui S. Bernardo teste *serm. 77. in Cant.* peccatorum pretia exigunt, & peccantibus debitam sollicitudinem non impendunt, qui plus invigilant evacuandis marsupis, quam extirpandis vitiis, quemadmodum idem sanctus loquitur. Illi denique qui exemplo suo, & perversis moribus alios à via veritatis & virtutis in ævia rapiunt, tantò nocentiores, quantò verbis potentiora facta sunt. Contra hos omnes bonus Pastor vigilantiam, & industriam suam acuet, ne prædâ in faucibus lupi per oscitantiam suam relicta, coram Summo Pastore Christo fiat inexcusabilis. V. S. *August. l. de Pastoribus c. 10.*

REGVLA XI.

Indignum est, & ab Ecclesiâ Romana consuetudine alienum, ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur.

Lucius 3.

I. Consonat huic Regulæ c. *Ex diligenti de Simon.* ubi Alexander 3. clericum ab homagio, quod propter beneficium Ecclesiasticum Archidiacono Cantuariensi præstiterat, absolvit ided, quod ejusmodi juramenta divinis & humanis legibus adversentur. Etenim res spiritualis cum per se, & ex natura sua commensurari non possit pretio temporali, omne pactum & juramentum respuit, quo te promittas, temporale aliquid præstaturum pro beneficio, vel aliâ quacunque re spirituali. Ita cum multis à se citatis *Barbos. ad cita. c. Ex diligenti.*

Sed obstare videtur modus loquendi, quo Pontifex utitur. *Indignum est, & ab Ecclesiâ Romana consuetudine alienum.* Nam si periculum Simoniam metuens avertere volebat, facile illi erat dicere, indignum, & à rerum sacrarum conditione alienum esse, pro spiritualibus homagium exigere. Cur Ecclesiæ Romanæ consuetudo allegatur, num aliarum alia consuetudo fuit, & quomodo esse contra legem naturalem, & divinam potuit? Propter hæc non de quolibet, sed certi generis homagio loqui crediderim, quod nimirum apud sæculares Vasallos in usu est, qui fidem

D d ini